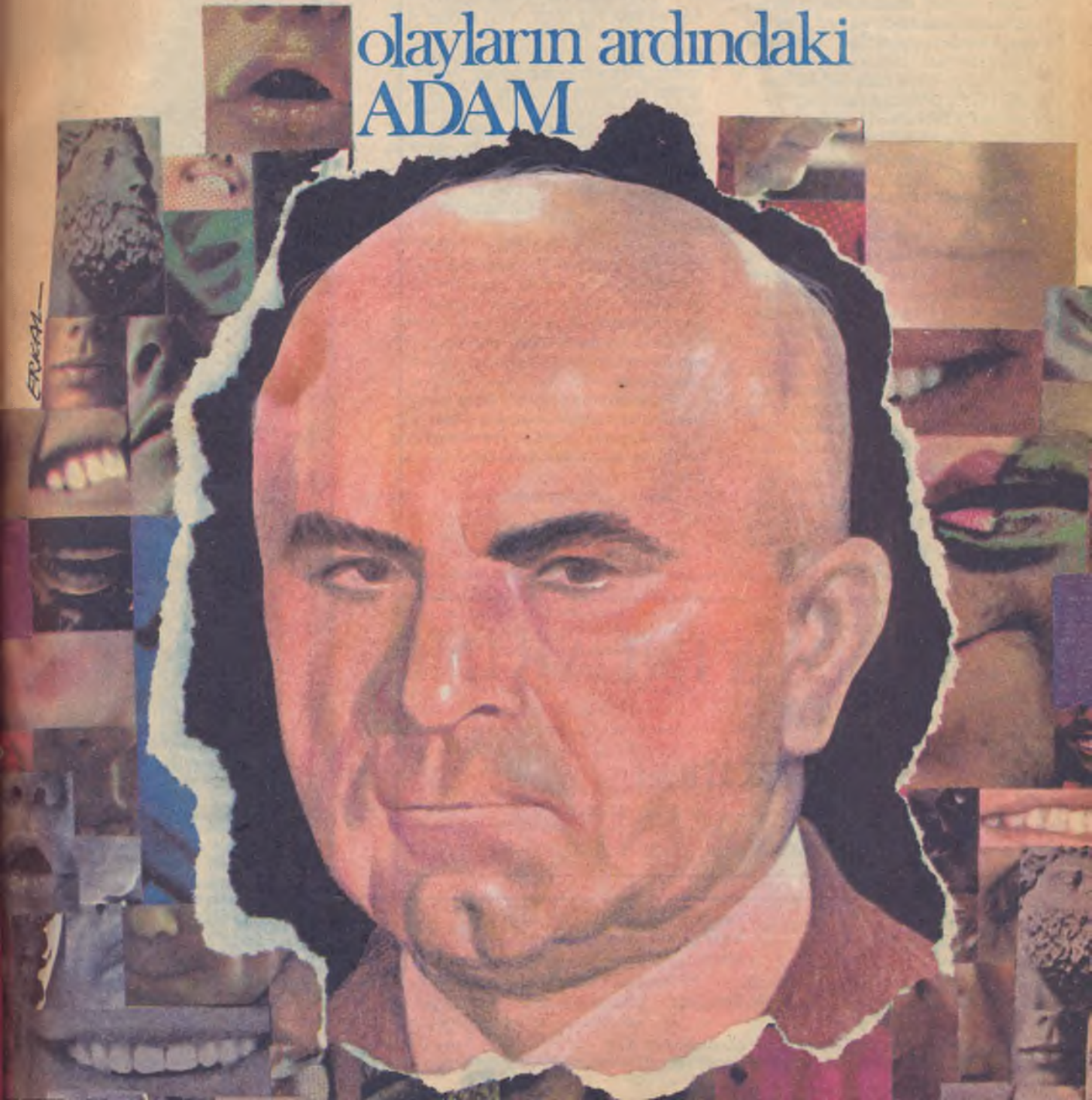

ORTAM

SAYI : 2
26 NİS. - 3 MAY. 1971
100 KURUŞ

HAFTALIK SİYASAL AKTUALİTE DERGİSİ

olayların ardındaki
ADAM

ERİŞİM

Deniz Gezmiş daima hücrede tutuluyor ...

"Sanık Deniz Gezmiş ve arkadaşları kanun ve tüzük hükümlerine uygun olarak, gerekse Kayseri kapalı cezaevinin çok kalabalık bulunması nedeniyle müşahade kesimindeki müstakil odalara konulmuşlardır. Bu kesimin ayrı teneffüs yeri mevcut olup odalar her türlü ihtiyacı karşılayabilecek durumdadır."

Yukardaki satırlar Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının cezaevinde ayrıcalıklı bir muameleye tabi tutulduklarını açıklayan Avukat Halit Çelenk'e, Adalet Bakanı İsmail Arar'ın verdiği cevabın bir maddesidir. Yani Arar, avukatın ortaya attığı iddiaları kabul ve "izah"etmektedir.

HER KONUDA ÖZEL MUAMELE

Deniz Gezmiş tutuklanıp Ankara Cezaevine konulduğu andan itibaren özel bir muameleye tabi tutulmuştur. Her tutukluya avukatım istediği gün görülebileceği halde, Deniz Gezmiş'e avukatı ile görüşme hakkı haftada bir güne indirilmiştir. Ve bu, cezaevinde ziyaret günü olmayan salıya rastlatılmıştır. Görüşmenin yapıldığı gün; Deniz Gezmiş'in hücresi ile görüşme mahalli olarak kullanılan Cezaevi'nin idaresi arasında bile olağanüstü korunma tedbirleri alınmıştır.

Avukat Halit Çelenk, ilk görüşme yapılmak için Cezaevi'ne başvurduğu gün, görüşme yerine alındıktan ancak yarım saat sonra müvekkilini karşısında görebilmiştir. Aynı Cezaevi'nde iki yer arasındaki beş-on adımlık mesafeyi güvenlik altına alabilmek için yarım saat geçmesi gerekmektedir.

İLK KARŞILAŞMA

Bu şartlarda içinde ilk kez karşılaşan Avukat ile müvekkili birbiriyle tanıştıktan sonra Gezmiş "Savunmamızın biçimi nasıl olacak?" diye sormuştur. Kendisine "İnanmışınız prensiplere uygun ve saygılı bir biçimde savunmanız yapılacaktır"denilmiştir. Gezmiş, bu cevabı duyurucu bulmuş, kendisinin ve arkadaşlarının tabi tutuldukları cezaevi şartlarını şöyle anlatmıştır:

"Bir koridora açılan, yanyana sıralanmış demir parmaklıklı hücrelere kapatıldık. Bütün ihtiyacımızı, tepesinde el kadar bir tek pencerenin bulunduğu, bir hücre içinde gö-

DENİZ GEZMİŞ KİTAPLARININ ARASINDA

rüyoruz. Yemeklerimiz bile demir parmaklıklar arasından uzatılıyor... Kapımın kilidi ilk kez buraya gelebilmem için açıldı."

Ayrıca Deniz Gezmiş'e gönderilen kitaplar, "yasak kitap olup olmadıklarını inceleme" bahanesi ile kendisine verilmemiştir. Uzun süre gardiyanların gözetimindeki koridor da bile gezinmek izni kendisine tanınmamıştır. Gene uzun süre; "zehirleyebilirler" ve kendisini korumakla görevli olanlar "şaibe" altında kalırlar gerekçesiyle, dışarıdan yemek getirilmesine izin verilmemiştir.

Daha sonra avukat Çelenk, kendi buluşu olan bir yöntemle dışarıdan yemek getirmek sorununu çözmüştür. Deniz Gezmiş'e yemek götürebilmek on kadar gencin fotoğrafı bir listesini hazırlayıp cezaevi yetkililerine vermiş, "zehirlenme" sorununu da üzerine alarak; bu gençlerin getirdikleri yemeklerin Gezmiş'e ulaştırılmasını sağlamıştır.

Gezmiş'in hücreden çıkarılması konusunda çeşitli başvuruların bir yarar sağlamadığını gören Çelenk, Ankara Savcısı Fazıl Alp'e verdiği

dilekçede hücre cezasının kaldırılmasını resmen istemiştir.

Ankara Savcısı aldıracağı çok sıkı güvenlik tedbirlerini ihaklı gösterebilmek için dilekçeye şöyle karşılık vermiştir.

"Haklısınız. Fakat, 66 gün bütün güvenlik kuvvetlerinin tedbirlerine rağmen yakalanmayan, birkaç kere sarıldığı halde çemberden kurtulan Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının kaçmaları ihtimaline karşı bu tedbirleri almak zorundayız."

AÇLIK GREVİNDEN SONRA

Ankara Savcısı'nın haklı bulmasına ve dilekçe verilmesinin üzerinden üç gün geçmesine rağmen kendisine yapılan muamelelerin değiştiğini gören Deniz Gezmiş bir arkadaşları açlık grevi yapmaya başlamışlardır. Bunun üzerine bir kere daha savcıya gidilmiş, sanıkların sağlıklarını ortaya koyarak giriştikleri bu hareketin, yöneticilerin sorumluluğunu doğurabileceği hatırlatılmıştır. Bu uyarıda bir yarar sağlamamış durumda hiç bir değişiklik olmamıştır. Deniz Gezmiş

ve arkadaşları 3 gün daha sadece çay ve sigara içerek grevlerini sürdür - müşlerdir.

Bu arada bir İstanbul gazetesi - nin yayını hem savcıcıyı hem avukatı şaşırtmıştır. İki hukuk adamının hücre şartları üzerine çektiği bir sırada; "Deniz Gezmiş ve arkadaşla - rının cezaevinde tam bir serbest - lik içinde buldukları, istedikleri sol yayınları okudukları ve öteki mahkûmlarla serbestçe görüştikleri cezaevi sinemasına bile gittikleri " haberini okuyunca ikisi de gerçek - ten şaşırmıştır. Ankara savcısı, sa - nık tarafının Deniz Gezmiş'e hoş - görürlü davrandığı izlenimini uyan - dırarak durumunu sarsmak istediği ; Avukat ise savcının kötü muamelesi - ni gizleyip kamu oyunuyandırmak i - çin yaydığı bir haber olarak yorum - lamıştır. Sonuçta tarafların kasıtlı olmadığı ve işin hayali geniş bir mu - habirin marifeti olduğu anlaşılmış - tir.

MAHKEMEYE BİLE. .

Avukat Çelenk'in aralıksız çaba - sı ve açlık grevi yapıyor olmasın - ın etkisiyle cezaevi, şartları biraz olsun normal, hukuki biçime dönüş - müştür. Ve böylece Deniz Gezmiş ve arkadaşları; kitap okuyabilme, di - şardan yemek getirtebilme ve hü - celerin önündeki koridorda gardiyan ların gözetiminde "volta atmak"hak - kının kazanmışlardır.

Ankara Cezaevinde bulunduğu sı - rada İstanbul ve Bursa Asliye Ce - za mahkemeleri, Deniz Gezmiş'i, iş - gal ve gösteri yürüyüşüne muhale - fet gibi bazı suçlarından mahkeme etmek için çağırmıştır. Fakat, gü - venlik gerekçesiyle Gezmiş, bu du - ruşmalarına gönderilmemiştir. Yal - nız Ankara II. Ağır Ceza Mahkeme - sinin ısrarlı çağırışı karşısında an - cak olağanüstü tedbirler alındık - tan sonra Deniz Gezmiş yargıç kar - şısına çıkartılmıştır.

NAKİL SÖYLENTİLERİ

Gazetelerde çıkan, Deniz Gez - miş ve arkadaşlarının güvenlik ne - deniyle Ankara dışında bir cezaevi - ne nakledileceği haberleri üzeri - ne Gezmiş'in avukatı söylentilerin doğruluk derecesini savcılıktan öğ - renmek istemiştir.

Ankara Savcısı Fazıl Alp, söy - lentileri ve haberleri kesin bir dil - le yalanlamış. "Bu davanın Ankara - da görüşülmesinin bizim yönümüz - den hiç bir sakıncası yoktur. Nakil meselesi doğru değildir" diye temi - nat vermiştir.

Savcının verdiği kesin teminat - tan birkaç gün sonra Halit Çelenk, bir sabah Deniz Gezmiş ve arkadaş -

larının Kayseri Cezaevine nakledil - diğini ve ayrı ayrı hücrelere konul - duklarını gazetelerden okumuştur. . . Bunun üzerine sorunun savcılıkla çö - zümlenemeyeceği anlaşılmış ve a - vukat müvekkillerinin bütün tutuk - lular gibi muamele görmesi gerek - tiğini Adalet Bakanlığı'na bir telg - rafla bildirmiştir. Tutukluluğun nor - mal şartlar içinde geçirilmesinde istendiği telgrafta şöyle denilmiştir:

"Savunmalarını üzerime aldı - ğım Deniz Gezmiş ve arkadaşları - nın Kayseri Cezaevi'ne götürü - lerek ayrı ayrı hücrelere konuldu - klarını öğrenmiş bulunuyorum. Ağır

PARKALI DENİZ

yaralı olarak Ankara Numune Has - tahanesi'nde tedavi edilmekte olan sanıklardan Yusuf Aslan'ın hasta ya - tağında zincire vurulduğunu ziya - retim sırasında bizzat gördüm.

ANAYASA'YA GÖRE

Bu işlemler Anayasa'ya yasala - ra ve hukuk devleti ilkelerine taban tabana aykırıdır. Tutuklu hükümlü de - ğildir. Ceza Yargılama Usulü ve İn - faz Yasaları'na göre tutuklulara hü - cre cezası verilemez. Tutuklu ve hü - kümlüler demire vurulamaz. Anaya - sa Mahkemesi demire vurulma iş - lemini iptal etmiştir.

Müvekkillerimin sağlıkları teh - likededir. Bu yasa dışı işlemler - den doğacak her türlü sonuçtan hü - kümetinizin sorumlu tutulacağım ha - tırlatmak isterim.

Kaldı ki yayınladıkları bildiri - ye ve savunmalarında ülkemizin tam bağımsızlığı, hükümetinizin de a - maçladığı toprak reformunun yapıl - ması, yeraltı ve yerüstü servetleri - mizin millileştirilmesi, sömürü dü - zenine son verilmesi amacıyla dev -

rik iktidara karşı siyasal eyleme gi - riştiklerini ifade eden müvekkille - rim siyasi sanık ve tutuklu durumun dadırlar. Anayasa ilkelerini ger - çekleştirmek amacıyla görev alan çekleştirmek amacıyla görev alan bakanlığınızdan Anayasa'ya, yasala - ra ve hukuk devleti ilkelerine aykırı bu işlemlerin kaldırılmasını ve olaya derhal müdahale edilmesini ri - ca ederim. "

DOĞRULAYICI AÇIKLAMA

Adalet Bakanı bu telgraftan son - ra iddiaları doğrulayıcı bir "açıkla - ma" yapmıştır. Birbiriyle çelişen noktaların bulunduğu açıklamada; De - niz Gezmiş ve arkadaşlarının" Gü - venlik nedeniyle ve ilgili makamlar - ın gösterdiği lüzum üzerine" Kay - seriyeye nakledildiğini bildirmiştir. . . Gene aynı açıklamada sanıkların Kayseri Cezaevi'nin çok kalabalık ol - ması nedeniyle, müşahade kesimin - diki müstakil odalara konuldukları " söylenmiştir. Bakanın "oda" diye sö - zünü ettiği ve bütün ihtiyaçlarının karşılandığı yerler, kelimenin ger - çek anlamı ile "hücre"dir. Hafife - tilmiş olan hücre cezasının Kayse - ri'de sürdürüldüğü açık olarak or - taya çıkmıştır.

Ağır yaralı olduğu halde zinci - re vurulan Yusuf Aslan'la ilgili ola - rak verilen açıklamada ise " Yusuf Aslan'la ilgili şikayet İçişleri Ba - kanlığına intikal ettirilmiştir" de - nilmektedir. Gazeteciler bu durum - da İçişleri Bakanlığı'na başvurarak Yusuf Aslan'ın durumunu öğrenmek istemişler, fakat İçişleri Bakan şik - kayetin henüz kendisine intikal et - mediğini söyliyerek işi geçiştir - meye çalışmıştır.

NEDEN NAKLETTİLER

Deniz Gezmiş ve Arkadaşlarını ani olarak Kayseri'ye Adalet Bakanı'nın da şikayet vesilesiyle verdiği açık - lamadan da anlaşıldığı gibi; güven - lik nedeniyle nakledilmişlerdir. Oy - sa, hukuk çevreleri aynı güvenli - ğin Ankara'da da sağlanabileceğini , Deniz Gezmiş'in Ankara'da yargıla - nabileceğini hatırlatarak belirtmek - tedirler. Bu çevrelere göre asıl a - maç; Deniz Gezmiş ve arkadaşları - nın her mahkemelerinin bir gösteri - ye vesile olabileceğinden, ve hatta kaçırılmasından çekinilmesidir. Ay - rıca, Deniz Gezmiş ve arkadaşla - rına ait altı dosya geçen hafta için - de Kayseri'ye gönderilmiştir. Ma - yıs'ın ilk haftasında sorgu yargıcı Gezmiş ve arkadaşlarının sorgusu - na başlayacağı ve daha sonra dava - nın Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi' - nde görüleceği söylenmektedir.